

КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР

**Випускова циклова комісія професійної та практичної підготовки
спеціальності 223 Медсестринство**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи
Недашківська Я. В.

“15” 08 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕДСЕСТРИНСТВО В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ**

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа

Програма введена в дію
Наказ №83 від 31 серпня 2023 року

2023 рік

Робоча програма з предмету **МЕДСЕСТРИНСТВО В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ**
для студентів за спеціальністю 223 Медсестринство,
ОПП Сестринська справа 2022 року - 19 сторінок.

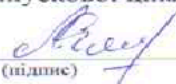
Розробники:

Викладач офтальмології КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж»
ЧОР Крутенко М.І.;
викладач КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР, спеціаліст
вищої категорії, викладач-методист Новик О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні випускової циклової комісії
професійної та практичної підготовки спеціальності 223 Медсестринство

Протокол №1 від «05» вересня 2023 року

Голова випускової циклової комісії професійної та практичної підготовки

(підпис) Л.М.Косачова

Перезатверджено Протокол № від « 05 » вересня 2024 року

Перезатверджено _____ Протокол № від « _____ » вересня 2025 року

Перезатверджено _____ Протокол № від « _____ » вересня 2026 року

Перезатверджено _____ Протокол № від « _____ » вересня 2027 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Загальна кількість годин/ кредитів – 60 /2	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u>	<u>Вибіркова</u>
		Рік підготовки:
	Спеціальність: <u>223 Медсестринство</u> ОПП: <u>Сестринська справа</u>	II-й (ПЗСО), III-й (БСО)
		Семестр
		III-й / V-й
	Освітньо-професійний ступінь: <u>фаховий молодший бакалавр</u>	Лекції 12 год.
		Практичні заняття 30 год.
		Самостійна робота 18 годин
		Вид контролю: диференційований залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1 Мета: метою дисципліни є вивчення та отримання повного обсягу професійних знань, умінь, навичок, необхідних для самостійної роботи медичної сестри офтальмологічного відділення, поліклінічного прийому, вміння надавати невідкладну допомогу при травмах та ушкодженнях органа зору.

Знання та навички, які формуються при вивченні дисципліни “Медсестринство в офтальмології”, відповідають ОКХ та ОПП і є фундаментом для формування професійної діяльності.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни Медсестринство в офтальмології є:

- зв’язок органа зору з центральною нервовою системою та організмом у цілому;
- причини виникнення захворювань;
- ознаки захворювань ока, допоміжного апарату очей, захисного апарату очей;
- способи та методи лікування в офтальмології;
- способи обстеження пацієнтів в офтальмологічній практиці;
- можливі ускладнення захворювань ока;
- етапи медсестринського процесу в офтальмологічній практиці;
- будову органа зору;
- особливості функцій усіх частин ока;
- правила техніки безпеки, охорони праці, особливості протиепідемічного режиму під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв’язок з нормативним змістом підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

2.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

– **інтегральна:** Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності;

здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

– **загальні:**

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії.

- спеціальні :

СК 1 Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК 2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.

СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК 10 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

СК 11 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК 12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

СК 13 Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.

СК 14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

СК 15 Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію.

2.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .

РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень.

РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні медсестринського процесу

РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, стандартів, алгоритмів.

РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН 15. РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
1	Вступ. Історія розвитку офтальмології. Анатомія та фізіологія органу зору. Рефракція та акомодация	10	2	8	
2	Захворювання кон'юнктиви і повік	6	2	4	
3	Захворювання слізного та окорухового апарату очей, орбіти	6	2	4	
4	Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика	6	2	4	
5	Глаукома	6	2	4	
6	Захворювання сітківки і зорового нерва. Ушкодження органа зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі	8	2	6	
7	Самостійна робота	18			
	Усього	60	12	30	18

4. Тематичний план лекційних занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Вступ. Історія розвитку офтальмології. Анатомія та фізіологія органу зору. Рефракція та акомодация	2
2	Захворювання кон'юнктиви і повік	2
3	Захворювання слізного та окорухового апарату очей, орбіти	2
4	Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика	2
5	Глаукома	2
6	Захворювання сітківки і зорового нерва. Ушкодження органа зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі	2
	Усього	12

Зміст теми

Тема 1. Вступ. Історія розвитку офтальмології. Анатомія та фізіологія органа зору. Рефракція та акомодация

Історія розвитку офтальмологічної науки, сучасні досягнення офтальмології в Україні. Організація офтальмологічної допомоги. Роль медичної сестри в збереженні зору в населення.

Зв'язок органа зору з центральною нервовою системою та організмом в цілому. Групи ризику при очних хворобах та методи подолання загрози зниження зору.

Анатомо-фізіологічні особливості ока, захисного і додаткового апарату ока. Функції органа зору. Центральний, периферійний та бінокулярний зір. Методи дослідження зорових функцій, участь медичної сестри в їх проведенні. Медсестринська оцінка порушень зорових функцій.

Оптична система ока. Поняття про рефракцію та акомодацию. Види порушень рефракції та способи їх визначення. Астигматизм, міопія, гіперметропія. Контактні та хірургічні способи корекції порушень рефракції. Вікові зміни рефракції. Профілактика ускладнень високого ступеня міопії.

Тема 2. Захворювання кон'юнктиви і повік

Проблеми пацієнтів в разі запальних захворювань кон'юнктиви. Диференціація перебігу запального процесу у випадку бактеріального та вірусного кон'юнктивіту. Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики та лікування пацієнтів при кон'юнктивіті: бактеріальному, вірусному, хламедійному (трахома), алергічному. Профілактика ускладнень.

Основні принципи та методи лікування при захворюваннях ока. Напрямок лікування та способи введення препаратів в очній практиці.

Проблеми пацієнтів при захворюванні повік. Медсестринська оцінка запальних і незапальних патологічних процесів у повіках. Види блефаритів (простий, виразковий, мейбомієвий).

Ячмінь, медсестринська діагностика та догляд за пацієнтом. Ускладнення ячменя. Лікування та профілактика виникнення халазіона.

Правила техніки безпеки та дотримання правил особистої гігієни при обстеженні пацієнта та догляді за ним.

Тема 3. Захворювання слізного та окорухового апарату очей, орбіти

Роль медичної сестри в діагностиці захворювань слізного апарату. Особливості

перебігу дакріоциститу, профілактика ускладнень. Участь медичної сестри в діагностиці прохідності слізних шляхів.

Дакріоаденіт. Причини виникнення. Медсестринська діагностика та спостереження. Роль медичної сестри у запобіганні виникнення захворювань слізної залози.

Медсестринське обстеження та діагностика при хворобах орбіти. Особливості лікування, профілактики ускладнень при остеоперіоститі та флегмоні орбіти. Медсестринська опіка над пацієнтом до і після хірургічного втручання.

Проблеми пацієнтів при захворювання рухового апарату очей. Поняття про співдружню і паралітичну косоокість, диференціальна діагностика. Визначення кута косоокості. Участь медсестри в діагностиці і лікуванні амбліопії.

Тема 4. Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика

Вирішення проблем пацієнтів з захворюваннями склери. Запальний і незапальний склерит. Зв'язок захворювань склери з хронічними хворобами організму (туберкульоз, ревматизм, хвороби травного каналу тощо). Медсестринська діагностика та лікування.

Захворювання рогівки. Причини гострих і хронічних кератитів. Основні ознаки бактеріальних і вірусних кератитів. Ускладнення та роль медсестри в їх профілактиці. Участь медсестри в діагностиці та лікуванні хронічного кератиту. Зв'язок з такими захворюваннями, як ревматизм, туберкульоз, сифіліс тощо.

Проблеми пацієнтів при захворюваннях переднього і заднього відділів судинної оболонки ока. Причини виникнення. Гострий і хронічний увеїт, зв'язок їх з загальними захворюваннями організму (туберкульоз, ревматизм, атеросклероз, гіпертонічна хвороба тощо).

Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики і лікування пацієнтів при іридоцикліті і хоріоїдиті. Невідкладна допомога при гострому іриті. Роль медсестри в профілактиці ускладнень. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.

Роль медсестри в діагностиці та лікуванні катаракти. Основні симптоми вродженої та набутої катаракти. Медсестринська опіка над пацієнтом до і після операції.

Тема 5. Глаукома

Поняття про дренажну систему ока, гідродинаміку внутрішньоочної рідини та внутрішньоочний тиск. Глаукома як одна з причин сліпоти. Класифікація глаукоми. Медсестринська діагностика та особливості догляду при глаукомі. Стадії глаукоми і їх визначення. Проби на глаукому. Сучасні лікувальні препарати.

Гострий напад глаукоми, причини, ознаки. Роль медсестри в профілактиці ускладнень глаукоми та запобіганні гострого нападу. Невідкладна допомога в разі гострого нападу глаукоми. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.

Догляд за пацієнтом, виконання лікарських призначень, надання невідкладної долікарської допомоги в разі гострого нападу глаукоми відповідно до протоколів лікування.

Сучасні хірургічні методи лікування глаукоми. Роль диспансерного спостереження та профілактичних оглядів. Особливості режиму дня, харчування та фізичного навантаження у випадку глаукоми. Роль медсестри в запобіганні сліпоти.

Тема 6. Захворювання сітківки і зорового нерва. Ушкодження органа зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі

Проблеми пацієнтів при захворюванні сітківки. Зв'язок патології сітківки з загальними захворюваннями організму (гіпертонічна хвороба, атеросклероз, цукровий діабет, хвороби нирок тощо). Оцінка стану пацієнта при емболії центральної артерії сітківки, відшаруванні та розриві сітківки. Надання невідкладної допомоги. Медсестринська опіка над пацієнтом. Особливості післяопераційного догляду. Роль медсестри в профілактиці захворювань сітківки.

Гострі та хронічні захворювання зорового нерва. Причини їх виникнення. Особливості медсестринської діяльності в процесі діагностики та лікування пацієнтів при гострому невриті та атрофії зорового нерва. Роль медсестри в профілактиці сліпоти, що виникає внаслідок захворювань зорового нерва.

Проблеми пацієнтів з травмами та опіками органа зору. Класифікація травм органа зору. Основні симптоми контузії придатків ока та очного яблука. Медсестринська оцінка стану пацієнта, невідкладна допомога при проникних і непроникних пораненнях очного яблука.

Особливості термічних, хімічних і променевих опіків органа зору. Медсестринська оцінка стану пацієнта та невідкладна допомога при опіках.

Особливості обстеження пацієнтів при травмах органа зору, участь медсестри в їх проведенні. Роль медсестри в профілактиці очного травматизму.

Правила техніки безпеки та охорони праці в галузі. Заходи безпеки при експлуатації електроапаратури. Особливі вимоги при роботі з балонами заповненими газом.

5. Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Історія розвитку офтальмології. Анатомія та фізіологія органу зору.	4
2	Рефракція та акомодация	4
3	Захворювання кон'юнктиви і повік	4
4	Захворювання слізного та окорухового апарату очей, орбіти	4
5	Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика	4
6	Глаукома	4
7	Захворювання сітківки і зорового нерва.	4
8	Ушкодження органу зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі	2
	Усього	30

Зміст теми

Тема 1. Вступ. Історія розвитку офтальмології. Анатомія та фізіологія органу зору.

Улаштування та обладнання очного кабінету поліклініки. Таблиці для визначення гостроти зору, кольоровідчуття, периметр для визначення поля зору.

Медсестринське обстеження пацієнта: збирання анамнезу, скарг, визначення загальних захворювань, професійних шкідливостей. Дослідження зорових функцій, аналіз отриманих результатів.

Ознайомлення з набором лінз. Проведення визначення рефракції. Аналіз отриманих

результатів. Підбір окулярів при міопії, гіперметропії, астигматизмі. Оформлення рецептів на окуляри.

Ознайомлення з контактними лінзами, засвоєння навичок догляду за лінзами та окулярами.

Визначення високого ступеня міопії, профілактика ускладнень. Роль медичної сестри у збереженні зору населення.

Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці при обстеженні пацієнта.

Практичні навички:

- визначення гостроти зору;
- визначення поля зору;
- визначення кольоросприйняття;
- дослідження бінокулярного зору.

Тема 2. Рефракція та акомодация

Ознайомлення з набором лінз. Проведення визначення рефракції. Аналіз отриманих результатів. Підбір окулярів при міопії, гіперметропії, астигматизмі. Оформлення рецептів на окуляри.

Ознайомлення з контактними лінзами, засвоєння навичок догляду за лінзами та окулярами.

Визначення високого ступеня міопії, профілактика ускладнень. Роль медичної сестри у збереженні зору населення.

Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці при обстеженні пацієнта.

Практичні навички:

- визначення гостроти зору;
- визначення поля зору;
- визначення кольоросприйняття;
- дослідження бінокулярного зору;
- аналіз результатів обстеження;
- проведення суб'єктивного визначення рефракції;
- трактування результатів обстежень;
- проведення корекції порушень рефракції;
- пояснювання призначення лінз при міопії, гіперметропії, астигматизмі;
- виписування рецептів на окуляри;
- дотримання правил техніки безпеки, охорони праці в галузі під час обстеження пацієнта.

Тема 3. Захворювання кон'юнктиви і повік

Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі кон'юнктивіту, блефариту,

ячменю, халазіону. Оволодіння навичками медсестринського обстеження пацієнта, встановлення медсестринських діагнозів, планування медсестринських втручань та реалізація їх, оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція. Дотримання правил техніки безпеки при обстеженні та догляді за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Практичні навички:

- збирання анамнезу;
- закапування очей;
- закладання мазей за повіку;
- накладання пов'язки на око;
- промивання очей;
- проведення масажу повік;
- оброблення хрящового краю повік;
- вивертання повіки;
- дотримання правил техніки безпеки при обстеженні та догляді за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Тема 4. Захворювання слізного та окорухового апарату очей, орбіти

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при захворюваннях орбіти: остеомієліті, флегмоні орбіти. Медсестринська діагностика та спостереження при різних видах косоокості. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці під час догляду за пацієнтом.

Дотримання правил техніки безпеки під час обстеження, догляду за пацієнтом, правил професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі захворювань слізного апарату очей (дакріоденіті, дакріоциститі).

Практичні навички:

- збирання анамнезу;
- закапування очей;
- закладання мазей за повіку;
- накладання пов'язки на око;
- промивання очей;
- промивання слізних шляхів;
- дослідження прохідності слізних шляхів;
- проведення масажу ділянки слізного мішка;
- вивертання повіки;

- здійснення догляду за дренажем;
- введення ліків внутрішньом'язово, внутрішньовенно;
- досліджування біокулярного зору (методом Соколова);
- визначення кута косоокості (способом Гіршберга);
- накладання монокулярної пов'язки;
- проведення оклюзії здорового ока;
- дотримання правил охорони праці лузі при обстеженні, догляді за пацієнтом, професійної безпеки та протиепідемічного режиму.

Тема 5. Захворювання склери, рогівки, судинної оболонки очей і кришталика

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при склериті, кератиті, увеїті, катаракті.

Медсестринське обстеження пацієнта: збирання анамнезу, скарг, визначення причин виникнення кератиту, склериту, іридоцикліту.

Медсестринська діагностика та планування медсестринських втручань при катаракті. Післяопераційний догляд. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при догляді за пацієнтом.

Догляд за пацієнтом, виконання лікарських призначень, надання невідкладної долікарської допомоги при гострому кератиті відповідно до протоколів лікування.

Практичні навички:

- промивання очей;
- закапування очей;
- закладання мазі за повіку;
- проведення коларголової та флюоресцеїнової проби;
- взяття матеріалу з кон'юнктиви для бактеріологічного обстеження;
- дотримання правил охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при догляді за пацієнтом.

Тема 6. Глаукома

Відпрацювання етапів медсестринського процесу в разі глаукоми: медсестринське обстеження, діагноз, планування медсестринських втручань відповідно до протоколів лікування.

Медсестринська діагностика гострого нападу глаукоми, надання невідкладної долікарської допомоги відповідно до протоколів лікування.

Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

Практичні навички:

- визначення гостроти зору;

- визначення поля зору;
- вимірювання величини внутрішньоочного тиску;
- проведення проб на глаукому;
- трактування результатів проведених проб;
- збирання анамнезу;
- закапування очей;
- закладання мазей за повіку;
- введення ліків внутрішньом'язово, внутрішньовенно;
- постановка п'явок на скроні;
- дотримання правил охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

Тема 7. Захворювання сітківки і зорового нерва.

Особливості медсестринської діагностики захворювань зорового нерва. Роль медсестри у запобіганні ускладнень. Медсестринський догляд і спостереження. Виявлення захворювань, які провокують розвиток атрофії зорового нерва. Медсестринська профілактика сліпоты.

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при увеїті, захворюваннях сітківки: крововилив в сітківку, розрив та відшарування сітківки, емболія центральної артерії сітківки.

Практичні навички:

- визначення гостроти зору;
- визначення поля зору;
- визначення кольоросприйняття;
- трактування результатів обстежень;
- збирання анамнезу;
- закапування очей;
- введення ліків під кон'юнктиву;
- здійснення догляду після операції;
- введення ліків внутрішньом'язово, внутрішньовенно;
- накладання монокулярної пов'язки;
- накладання біокулярної пов'язки;

Тема 8. Ушкодження органа зору. Травми, контузії, опіки. Охорона праці в галузі

Відпрацювання етапів медсестринського процесу при ушкодженнях очного яблука та його захисного апарату. Засвоєння та надання невідкладної долікарської допомоги при травмах,

контузій, опіках органу зору відповідно до протоколів лікування. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці в галузі, професійної безпеки, протиепідемічного режиму.

Практичні навички:

— проведення огляду та пальпації ока, захисного апарату очей;

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Ускладнення аномалій рефракції. Медсестринська діагностика. Відпрацювання практичних навичок	2
2	Ускладнення захворювань слізного апарату, їх медсестринська діагностика. Відпрацювання практичних навичок	2
3	Профілактика захворювань повік. Роль медсестри. Відпрацювання практичних навичок	2
4	Патологічні зміни очей при ендокринних захворюваннях та авітамінозах. Медсестринська діагностика. Відпрацювання практичних навичок	2
5	Природжена глаукома. Медсестринський процес при ній. Відпрацювання практичних навичок	2
6	Захворювання очей, пов'язані з патологією серцево-судинної системи. Медсестринська діагностика. Відпрацювання практичних навичок	2
7	Види і причини сліпоти. Медсестринський процес при них. Відпрацювання практичних навичок	2
8	Професійні ушкодження очей. Роль медсестри в їх профілактиці і діагностиці. Відпрацювання практичних навичок	2
9	Характеристика тяжких ушкоджень органа зору. Медсестринська діагностика, догляд. Відпрацювання практичних навичок	2
	Усього	18

- взяття крові на біохімічне дослідження;
- надання невідкладної долікарської допомоги при травмах, контузій, опіках органу зору;
- дотримання правил техніки безпеки та охорони праці в галузі; професійної безпеки, протиепідемічного режиму під час догляду за пацієнтом.

6. Тематичний план самостійної роботи

7. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Проведення зовнішнього огляду ока та захисного апарату.
2. Вивертання повіки.
3. Збирання анамнезу.
4. Визначення гостроти зору.
5. Визначення поля зору.
6. Вимірювання величини внутрішньоочного тиску.
7. Визначення кольоросприйняття.
8. Досліджування бінокулярного зору (метод Соколова).
9. Визначення кута косоокості (спосіб Гіршберга).
10. Вимірювання температури тіла.
11. Проведення проби на глаукому.

12. Визначення стадії глаукоми.
13. Проведення пальпації ока.
14. Перевірка прохідності слізних шляхів.
15. Трамбування результатів обстежень.
16. Проведення коларголової проби.
17. Промивання очей.
18. Закапування очей.
19. Закладання мазі за повіку.
20. Промивання слізних шляхів.
21. Введення ліків під кон'юнктиву.
22. Ставлення п'явок на скроні.
23. Введення ліків підшкірно, внутрішньом'язово, внутрішньовенно.
24. Догляд за дренажем.
25. Накладання монокулярної пов'язки.
26. Накладання біокулярної пов'язки.
27. Корекція порушень рефракції.
28. Надання пояснень використуванню лінз при різних видах порушень рефракції.
29. Проведення оклюзії здорового ока.
30. Масаж повік.
31. Оброблення хрящового краю повік.
32. Взяття крові на біохімічне дослідження.
33. Взяття матеріалу з кон'юнктиви на бактеріологічне дослідження.
34. Догляд хворого після операції.
35. Дотримання правил техніки безпеки та охорони праці в галузі, професійної безпеки, протиепідемічного режиму при роботі в офтальмологічному відділенні лікувально-профілактичного закладу.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Оболонки очного яблука.
2. Будова та функції зовнішньої оболонки ока.
3. Будова внутрішньої оболонки ока, функції.
4. Будова середньої оболонки ока, функції.
5. Біокулярний зір.
6. Функції зорового нерва.
7. Будова кута передньої камери, функції.
8. Будова повік.
9. Гідродинаміка ока.
10. Будова слізного апарату ока.
11. Характеристика внутрішньоочного тиску.
12. Шляхи відтоку водянистої вологи.
13. Будова та функції склистого тіла.
14. Слізовивідні шляхи.
15. Характеристика периферійного зору.
16. Оптична система ока.
17. Основа кольорового зору.
18. Зорові функції органа зору.
19. Визначення центрального зору.
20. Поняття про клінічну рефракцію.
21. Поняття про акомодацию.
22. Вікові особливості кришталика, вплив їх на його функцію.
23. Види акомодаций.

24. Поняття про астигматизм.
25. Еметропічна рефракція.
26. Особливості догляду за контактними лінзами.
27. Визначення периферійного зору.
28. Визначення гіперметропічної рефракції.
29. Визначення міопії.
30. Особливості корекції короткозорості та далекозорості.
31. Поняття за пресбіопію.
32. Вимоги до використання очних крапель.
33. Механізми забезпечення стабільності очного тиску.
34. **Препарати, що звужують зіницю.**
35. Препарати, що розширюють зіницю.
36. Лікарські засоби, які використовують для місцевого лікування очей.
37. Способи місцевого лікування очей.
38. Відмінності ячменя від блефариту.
39. Трахома, причини виникнення, ознаки.
40. Медсестринський процес при трахомі.
41. Причини виникнення виразкового блефариту.
42. Поверхнева ін'єкція, відмінності від глибинної.
43. Відмінності лусочкового та виразкового блефаритів.
44. Ускладнення ячменя.
45. Медсестринська діагностика кон'юнктивіту.
46. Ускладнення кон'юнктивіту.
47. Відмінності бактеріального та вірусного кон'юнктивіту.
48. Медсестринська діагностика дакриоциститу.
49. Причини та ознаки дакриоденіту.
50. Способи визначення прохідності слізних шляхів.
51. Препарати для лікування вірусного і бактеріального кон'юнктивіту.
52. Профілактика кон'юнктивіту.
53. Медсестринське спостереження при кон'юнктивіті.
54. Особливості алергійного кон'юнктивіту.
55. Загальне і місцеве лікування алергійного кон'юнктивіту.
56. Запалення рогівки, класифікація.
57. Медсестринська діагностика кератиту.
58. План медсестринських втручань при кератиті.
59. Ускладнення кератиту.
60. Причини виникнення кератиту.
61. Невідкладна допомога при ушкодженнях рогівки.
62. Медсестринська діагностика іридоцикліту.
63. Відмінності гострого іридоцикліту від нападу глаукоми.
64. Медсестринська діагностика глаукоми.
65. Медсестринські втручання при іридоцикліті.
66. Принципи лікування більма.
67. Профілактика гострого нападу глаукоми.
68. Медсестринський процес при глаукомі.
69. Причини та ознаки гострого нападу глаукоми.
70. Препарати, які використовують для зниження очного тиску.
71. Невідкладна допомога при гострому нападі глаукоми.
72. Показання до хірургічного лікування глаукоми.
73. Медсестринська діагностика захворювань переднього та заднього відділів судинної оболонки ока.
74. Причини захворювань судинного тракту.
75. Види ушкоджень ока.
76. Визначення тяжкості контузії.

77. Медсестринська діагностика ушкоджень ока.
78. Основні ознаки проникних поранень ока.
79. Медсестринська допомога при проникних пораненнях ока.
80. Діагностика різних ступенів опіку.
81. Види опіків.
82. Медсестринська допомога при різних видах опіків.
83. Ознаки другого ступеня опіку.
84. Медсестринський процес при захворюваннях сітківки.
85. Причини виникнення крововиливу у сітківку.
86. Медсестринська діагностика крововиливу у сітківку.
87. Медсестринське спостереження при крововиливі у сітківку.
88. Причини виникнення розриву сітківки.
89. Медсестринська діагностика розриву сітківки.
90. Особливості лікування розриву сітківки.
91. Види косоокості.
92. Роль медичної сестри в діагностиці та лікуванні косоокості.
93. Роль загальних захворювань організму в розвитку захворювань ока.
94. Види катаракти.
95. Медсестринська діагностика катаракти.
96. Особливості лікування катаракти.
97. Медсестринська діагностика захворювань орбіти.
98. Консервативне та хірургічне лікування захворювань орбіти.
99. Гострі та хронічні захворювання зорового нерва.
100. Причини та ознаки гострого неврита зорового нерва.
101. План медсестринських втручань при невриті зорового нерва.
102. Причини атрофії зорового нерва.
103. Медсестринська діагностика атрофії зорового нерва.
104. Лікування атрофії зорового нерва.
105. Роль медичної сестри у профілактиці виникнення атрофії зорового нерва.
106. Причини сліпоти.
107. Зв'язок захворювань ока з хворобами серцево-судинної системи.
108. Зв'язок захворювань ока з ендокринними захворюваннями.
109. Професійні захворювання очей.
110. Роль медичної сестри в профілактиці професійних захворювань очей.
111. Правила техніки безпеки та охорони праці, професійної безпеки, протиепідемічного режиму в офтальмологічному відділенні лікувально-профілактичного закладу.

9. Методи навчання

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу: лекції, практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота студента, консультації.

Лекції проводяться з використанням мультимедійних презентацій.

Практичні заняття проводяться з використанням методичних рекомендацій, мультимедійних презентацій.

Самостійна позааудиторна робота студентів забезпечується методичними рекомендаціями.

У разі роботи в дистанційному режимі використовується віртуальне навчальне середовище вебсервісу GoogleClassroom.

Поточна комунікація з викладачем здійснюється в соціальних мережах Viber, Telegram (за вибором академічної групи).

10. Методи контролю

Передбачені наступні **форми контролю** успішності здобувачів освіти:

I. Поточний контроль (засвоєння теми) здійснюється на кожному практичному занятті з метою перевірки рівня засвоєння вивченого матеріалу, відповідно до поставлених завдань з кожної теми.

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда. Методи письмового контролю: письмовий тестовий контроль, підсумковий тестовий контроль, розв'язування клінічних ситуативних задач.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, виступ з доповіддю, виконання презентації за темою, самостійного опрацювання, виконання індивідуального дослідного завдання, відпрацювання та демонстрація практичних навичок.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студента на практичних заняттях

– «відмінно» – студент володіє не менш ніж 98% знань з теми як під час опитування, так і тестового контролю. Добре орієнтується в предметній термінології. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання. Практичні завдання виконуються в повному обсязі. При виконанні практичних навичок студент: без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі, використовує стандарти та нормативну базу галузі охорони здоров'я; володіє навичками з охорони праці та інфекційної безпеки.

– «добре» – студент володіє знаннями в обсязі не менш ніж 80 – 97%, допускає несуттєві помилки, які виправляє, відповідаючи на запитання. Під час виконання тестових завдань відповідає на 80% питань. Практичні завдання виконані в повному обсязі, допускаються незначні помилки в підготовчому етапі. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я.

– «задовільно» – студент володіє знаннями з теми в обсязі не менше 65 – 79% під час опитування чи тестування. Відповіді недостатньо точні, навідні запитання їх не корегують. Практичні завдання виконані не в повному обсязі, допускає помилки, які завдають шкоди психологічному здоров'ю пацієнта.

– «незадовільно» – студент засвоїв менш як 64% навчального матеріалу з теми заняття. Нездатний відповідати на навідні запитання, оперує неточними формулюваннями. Практичними навичками не володіє, або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта.

II. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення дисципліни, базується на результатах оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти, які повністю виконали навчальну програму дисципліни і проводиться у вигляді диференційованого заліку. Оцінювання студентів проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Критерії оцінювання навчальних досягнень студента на диференційованому заліку

1. Критерії оцінювання усної відповіді при проведенні підсумкового контролю

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли здобувач знає матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно володіє матеріалом та відповідає на запитання різного ступеню складності.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли здобувач знає матеріал і добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематизовано, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок. Відчуває складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» виставляється здобувачеві на основі його задовільних знань матеріалу дисципліни та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань, але відчуває складнощі; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, проаналізувати конкретну ситуацію, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

2. Критерії оцінювання тестових завдань при проведенні підсумкового контролю

Для підсумкового контролю застосовують стандартизовані валідні тести, з однією правильною відповіддю

Оцінка	Критерій
«відмінно»	вирішено 98% і більше
«добре»	вирішено 80% - 97%
«задовільно»	вирішено 65% - 79%
«незадовільно»	вирішено 64% і менше

3. Критерії оцінювання виконання практичного завдання при проведенні підсумкового контролю

Під час оцінювання виконання практичного завдання відбувається оцінювання компетентнісних вмінь щодо планування і реалізації медсестринського процесу, та здійснення діагностичних втручань, оцінювання результатів і ефективності медичної допомоги, використовуючи стандарти та протоколи діяльності медичної сестри.

Критерії	Оцінка
Практичні навички виконує якісно, чітко, послідовно (за алгоритмом).	«відмінно»
Практичні навички виконує правильно, допускаючи помилки в підготовчому етапі. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я.	«добре»
При виконанні практичних навиків студент допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта; не чітко виконуються підготовчий і заключний етапи алгоритму практичного навичку.	«задовільно»
Під час здійснення виробничих функцій, студент виконує окремі типові завдання професійної діяльності. Допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта.	«незадовільно»

III. Контроль самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальної практики, контролюється під час підсумкового контролю.

Виставлення оцінки за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями.

11. Методичне забезпечення

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни: методичні розробки лекцій, методичні розробки практичних занять, методичні рекомендації для виконання самостійної роботи.

12. ЛІТЕРАТУРА

1. Корконішко О.М. Медсестринство в офтальмології. К.: Медицина, 2008. 200 с.
2. Жабоедов Г.Д., Кіреєв В.В. Практикум з очних хвороб: навч. посібник. К.: Здоров'я, 2002. 64 с.
3. Жабоедов Г.Д. Терапевтична офтальмологія: навч. посібник. К.: Здоров'я, 2003. 134 с.
4. Шегедин М.Б., Антоненко Ю.О., Ольхова О.В. Медсестринство в офтальмології: навч. посібник. Вінниця: Нова книга, 2008. 104 с.
5. Офтальмологія: Нормативне виробничо-практичне видання. К.: МНІАЦ медичної статистики; МВЦ "Медінформ", 2006. 408 с.